

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Факультет культури і мистецтв  
Кафедра хореографічного мистецтва**

**РОЗКРИТТЯ КОНФЛІКТУ ЖИТТЄВИХ ТА МИСТЕЦЬКИХ  
ЦІННОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**Кваліфікаційна робота (проект)**

**Пояснювальна записка**

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 4 курсу  
13-431 групи  
Спеціальність 024 Хореографія  
Освітньо-професійної (наукової)  
програми Хореографія  
Шаповал Ілля Григорович

Керівник: доцент Васяк В.А.

Рецензент: голова циклової комісії  
«Хореографія» комунального  
закладу «Херсонський фаховий  
коледж культури і мистецтв»  
Кізяков В.М.

Івано-Франківськ 2023

**ЗМІСТ**

<b>ВСТУП</b> .....	3
<b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ</b> .....	5
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	5
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	8
<b>РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ</b> .....	12
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	12
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту...	13
2.3. Сценографія.....	17
<b>ВИСНОВКИ</b> .....	19
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</b> .....	21
<b>ДОДАТКИ</b> .....	23

## ВСТУП

**Актуальність проблеми.** Ще з давніх часів, у процесі свого розвитку людина дізнавалась багато про світ, в якому живе, і, під впливом певних факторів, сформувалась система життєвих цінностей. Сьогодні зайве говорити про те, що головними критеріями стрімкого сучасного світу є швидкий темп, ритм, трансформація, але ті життєві орієнтири, як система пріоритетних цінностей за якими живе людина, спрямовує свої зусилля, вирішує, що найголовніше є в певний момент та який обрати шлях на розі життя, залишаються вічними. Уявлення про добро і зло, красу і потворність, любов та ненависть, істину та помилку інтерпретують для людства представники певних професійних груп, таких як учені, які точно розмежують істину та помилку; філософи, що розмірковують над поняттям добра, зла, справедливості; представники творчих професій, обізнані на мистецтві і, відповідно, компетентні розрізнити прекрасне та потворне. Внутрішньою потребою творчої особистості є духовні цінності, які, нажаль, спрофановані псевдо цінностями. Вся культура як система чинників творення духовного досвіду руйнується, і виникає конфлікт життєвих та мистецьких цінностей. Конфлікти є постійними супутниками буття і суспільного розвитку, і вразлива творча особистість має стати в міру гнучкою, витривалою, щоб зуміти вижити в цьому насиченому конфліктами світі, навчитися керувати ними, зробити його таким, що принесе користь та стане продуктивним та перестане руйнувати зовнішній та внутрішній світ.

Вивченням проблематики конфлікту займалися дослідники різних професійних груп: психологи соціологи, філософи, математики (А.Адлер, Л.Виготський, З.Фрейд, Р.Мей, О.Злобіна, Г.Гриценко та ін.), звертались до цієї проблеми і відомі режисери, хореографи (В.Васянович, І.Цілик, Р.Поклітару, О.Шоптенко та ін.), але проблема конфлікту й захисту від

нього є однією з актуальних проблем часу. Саме тому ми обрали **темою** нашого дослідження «Розкриття конфлікту життєвих та мистецьких цінностей засобам хореографічного мистецтва».

**Мета.** Дослідження проблеми конфлікту життєвих та мистецьких цінностей та розкриття окресленої тематики засобами хореографічного мистецтва.

**Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:**

- проаналізувати теоретичний матеріал;
- обґрунтувати історико-мистецькі засади хореографічної композиції;
- визначити ідейно-тематичну основу хореографічної композиції;
- скласти лібрето;
- описати композиційно-архітектонічну побудову твору;
- розробити графічну таблицю твору з описом хореографічного тексту;
- розробити оригінальну сценографію, до якої входить художнє оформлення сцени та створення оригінальних костюмів.

**Об'єкт дослідження.** Визначення життєвих та мистецьких цінностей.

**Предмет дослідження.** Конфлікт між життєвими та мистецькими цінностями, його розкриття засобами хореографічного мистецтва.

## РОЗДІЛ 1.

### ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

#### **1.1.Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.**

Важко відповісти однозначно, що таке життєві цінності. У кожного вони свої, особисті. Загалом поняття «життєві цінності» це ті орієнтири, переконання, принципи, якості особистості, ідеали і відчуття правильності та істинності, на які спирається людина у житті. З плином часу відбуваються зміни в світосприйнятті, саме життя, розставляючи пріоритети, змінює людину, змінюються і життєві цінності. Але існують загальнолюдські цінності, на які, як на внутрішній компас спирається кожен з нас, роблячи своє життя більш повноцінним і продуктивним.

Справжнім випробуванням для людини стає втрата життєвих цінностей, або набуття помилкових цінностей. Це веде до розпаду і втрати сенсу. Скеровані вигаданими ідеалами і нав'язливими цінностями, люди часто забувають, хто вони є і, що є найголовнішим в житті. Такі помилки знецінюють не лише життя окремої особистості, а стають причиною руйнації цілих цивілізацій [17].

Ґрунтуючись на ціннісній основі, спираючись на цілі та пріоритети, особистість робить усвідомлений вибір, який визначає сутність людини і є маяком у різноманітних видах діяльності.

У творчих особистостей дуже часто виникає конфлікт між творчими цінностями і цінностями життєвими. Візьмемо за приклад дві видатні постаті – Моцарта і Сальєрі.

Антоніо Сальєрі, італійський та австрійський композитор, диригент та педагог, з'явився на світ у багатодітній родині багатого торговця 8 серпня 1750 року. Родина Сальєрі не мала нічого спільного з музикою, та,

не дивлячись на це, Антоніо, який мав чудовий голос та прекрасний слух, завзято займався музикою. Після смерті батьків, турботу про подальшу долю Антоніо Сальєрі, взяла на себе багата аристократична родина Моченіго. У 1766 році постать Сальєрі привернула увагу Флоріана Леопольда Гассмана, він узяв Антоніо з собою у Відень і намагався всіляко надати вихованцю найкращу освіту, а також наблизити до правителя. Тож нікого не здивувало, що після смерті Гассмана, молодий композитор зайняв місце придворного капельмейстера та посаду композитора камерної музики, які належали його покровителю. Протягом 36 років займав він цей найпочесніший музичний пост в Європі. За роки свого життя він вважався одним з яскравіших композиторів та викладачів свого часу. Такі видатні постаті музичного світу 19 століття, як Бетховен, Шуберт, Ліст та безліч інших відомих музикантів мали за честь бути його учнями. Сальєрі був автором більш ніж 40 опер та безлічі інструментальних та вокально-інструментальних творів.

7 травня 1825 року у віці 74 років Антоніо Сальєрі помер. Багато людей прийшли вшанувати пам'ять композитора та провести його в останню путь.

На відміну від Сальєрі, Моцарт народився в сім'ї музикантів, де любили і поважали дітей. Він побачив світ 27 січня 1756 року. Сама природа наділила хлопчика музичним талантом, а батько, вчасно помітивши це, розвинув цей талант до геніального. Вже з чотирьох років Вольфганг Амадей Моцарт почав писати музику, під вмілим керівництвом батька, швидко оволодів такими музичними інструментами, як скрипка, клавір, орган. Часто гастролюючи, він знайомиться з музичними здобутками композиторів різних країн, характерними для епохи жанрами. Його творчість, а він працював в усіх, існуючих в його час, жанрах і формах, вражає багатогранністю та різноманітністю, не втрачає своєї значності і досі стоїть на вищому рівні музичної думки. Дослідивши музичні досягнення минулого, він

синтезував та удосконалив всі музичні жанри, перевершивши досягнення своїх попередників.

Незважаючи на свій талант та визнання, Моцарт не знайшов відповідного місця служби і остання роки життя, а прожив він неповних 36 років, його спіткали невдачі та злидні.

Помер він 5 грудня 1791 року раптово, при загадкових обставинах і був похований у загальній могилі [13].

До цих пір достовірно невідома причина смерті великого музиканта, і вся ця загадковість породила легенду про можливе отруєння Моцарта композитором Антоніо Сальєрі. Породжена людським поголосом, легенда наділяє Сальєрі рисами вбивці та посередності, якого з'їдає заздрість. Все своє життя Сальєрі прагне до слави, довгі роки живе надією на те, що у майбутньому напише безсмертне, геніальне творіння і тим самим ніби відмовляється від творчості в сьогоденні. Постать Моцарта, для якого творити означає жити, виступає антагоністом, молодий геній одним своїм існуванням знищує систему цінностей титулованого Сальєрі, який став символом пристосуванства і марнославства. Тоді як Сальєрі виступає «служителем» мистецтва, Моцарт є його органічним втіленням.

Змучений заздрістю, Сальєрі позбувається конкурента, вступивши тим самим в конфлікт між життєвими та творчими цінностями. Цінність людського життя він ставить нижче власних творчих цінностей. В решті решт це призводить до втрати власної гідності, апатії та повної відмови від творчості.

І, хоча, нехай майже через два сторіччя, у травні 1997 року в Міланському апеляційному суді відбулося офіційне слухання: «...по справі композитора та викладача Антоніо Сальєрі, якого звинувачували в загибелі Вольфганга Амадея Моцарта», та на якому було доведено повну непричетність Сальєрі, завдяки О.С.Пушкіну, Римському-Корсакову,

Девіду Вейсону історично так склалось, що Сальєрі постає як злодій, згубивший генія [22].

Створюючи хореографічну композицію, ми спирались саме на міф до якого Моцарт увійшов, як геній музики, а Сальєрі, якому не пощастило з історичною пам'яттю, став генієм злодійства. Нас надихнула Рок-опера «Моцарт» 2009р. Французький мюзикл виробництва Дова Аттья та Альбера Коена розповідає про історію життя Вольфганга Амадея Моцарта. Тож перейдемо безпосередньо до аналізу хореографічної композиції.

## **1.2.Ідейно-тематична основа**

**Тема.** Добро і зло. Раціоналістичний та творчий підхід до життя.

**Ідея.** Показ того, що будь яке порушення моральних принципів призводить до руйнування особистості, втрати сенсу.

**Надзавдання.** Задоволення власних амбіцій та особистісних життєвих цінностей не варте найвищої цінності – людського життя.

**Наскрізна дія.** Образи антагоністи – Моцарт і Сальєрі – геній та трудівник, геній та вбивця.

**Конфлікт.** Конфлікт життєвих та творчих цінностей, посередності та таланту, добра і зла.

**Видова спрямованість** (вид хореографії). Модерн-танець.

**Танцювальна форма.** Хореографічна композиція.

**Танцювальний жанр.** Трагічний.

**Лібрето.** Прославлений та визнаний композитор Сальєрі живе не маючи потреб. Чіткі та налагоджені життя та творчість ніби математична формула, де все відоме і прораховане. Позбавлений натхнення, але дуже працелюбний, він пише свою музику з дріб'язковою завзятістю, без особливої гармонічності, математично розраховуючи тони. Але ж, раптово, над безхмарним небосхилом його спокійного та прорахованого



життя нависає загроза. Нею стає молодий, веселий та безмежно талановитий Моцарт, який пише свої музичні твори природно, без напруги, наче просто живе ними. Сальєрі визнає, що твори Моцарта геніальні, він сповнений невимовної заздрості, яка поступово охоплює все його їство, заважає вільно дихати, руйнує кожну клітину його тіла. Образи Сальєрі – композитора-ремісника та Моцарта – композитора генія конфліктують. Конфлікт цей розв'язується трагічним чином. Прикриваючи свої сумління тим, що Амадей власною поведінкою паплюжить високе мистецтво і вносить сум'яття в думки посередніх композиторів, Антоніо Сальєрі вирішує позбавитись непотрібного конкурента.

Молодий Моцарт ніби передчуває свою неминучу загибель. Поряд з ним, мов його власна тінь, завжди знаходиться людина в чорному. Незнайомець замовляє композитору музичний твір. Так на світ з'являється найгеніальніше творіння - «Реквієм». Моцарт спішить поділитися, як він вважає, зі своїм творчим однодумцем. Зіграний твір, вражає Сальєрі в саме серце, чаша заздрості переливається через край. Сальєрі вирішує діяти.

Моцарт і Сальєрі на спільному застіллі. Завжди веселий, усміхнений, безтурботний Амадей, чомусь похмурий, він відчуває, що написаний ним «Реквієм», буде зіграно на його власному похованні. Сальєрі, навпроти, незвично веселий, він вже підсипав отруту в келих з вином і проголошує тост на честь Моцарта. Амадей осушує келих і йде, приречений на загибель. Перед розтаванням він промовляє фразу, яка навіки западає в думки Атоніо Сальєрі. «Геній і лиходійство – дві речі несумісні». Ці слова, мов вирок, нависають над Сальєрі. Виходить, що він, лиходій-вбивця, не може бути генієм, і своїм вчинком він навіки отруїв свою душу, занапастив совість і людяність.

Розподіливши ролі та обравши виконавців, ми визначили їх місце в образній системі та надали детальну **характеристику образів**.

Антоніо Сальєрі – трудівник, він постійно працює, пише музику вираховуючи лади, але не живе нею, не відчуває її життєвої енергії і сили. З появою Моцарта, його крають сумління: «а чи геній він сам». Сальєрі існує, накопичуючи в собі отруту заздрості, яка в певну мить штовхає його на злочин.

Моцарт – талановитий від природи, писати музику означає для нього жити і насолоджуватись цим життям, поєднуючи у собі різні його сторони. Він завзятий, веселий та безтурботний.

Образ заздрості. Дві дівчини, зовні повністю однакові, але одна повільна, нікуди не поспішає, друга більш рухлива, завзята. Вступаючи у взаємодію з героєм-Сальєрі, повільна дівчина, сповнена жагою першою заволодіти думками героя, стає активною. Обидві дівчини сповнені емоцій, які в потрібну мить виражаються поглядом, рухами, жестами. Хоча це і другорядні героїні, та вони займають важливе місце в композиції, вони допомагають краще розкрити образ Сальєрі.

Людина в чорному. Це – смерть, або, краще сказати тінь смерті, що невідступно слідує за Моцартом, пророкуючи його неминучу загибель. Цей герой позбавлений емоцій, як позбавлена емоцій мертва людина. Він, мов привид слідує за Моцартом, отруюючи його життя, заволодіваючи думками. Після смерті Моцарта, людина в чорному ніби перевтілюється, стає уособленням похмурих та невтішних думок Сальєрі.

**Аналіз музичного супроводу.** Єдність музичної і пластичної інтонації має важливе значення при створенні хореографічної композиції. Музичні інтонації, настрої в сукупності спонукають балетмейстера до створення пластичних модулів, які постійно змінюються і розвиваються, відповідно змінам в музичному матеріалі. Тож, обираючи музичний супровід ми звернулись по допомогу до провідного концертмейстера кафедри, який допоміг нам скопіювати обрані фрагменти з рок-опери Моцарт і створити цілісну музичну композицію, яка відповідала нашому задуму.

Музика - Жан-П'єр Пілот та Олів'є Шультез (обидва французькі музиканти, музичні продюсери, автори пісень). Слова пісень – Дов Атья (французький композитор та музичний продюсер) та Франсуа Шоке (французький актор та режисер). Об'єднана нами композиція, складається з трьох фрагментів, в яких органічно поєднуються класика та рок музика.

Музичний супровід до хореографічної композиції представлений у тричастинній **формі**.

### **I частина.**

**Лад.** Мінорний

**Форма.** Проста.

**Розмір.** 2/4

**Темп.** Помірний.

**Загальна кількість тактів.** 30 такти.

### **II частина.**

**Лад.** Мажорний лад змінюється мінорним.

**Форма.** Проста.

**Розмір.** 4/4

**Темп.** Стриманий

**Загальна кількість тактів.** 32 такти.

### **III частина.**

**Лад.** Мінорний переходить в мажорний. Кінець композиції в мінорному ладі.

**Форма.** Проста.

**Розмір.** 4/4

**Темп.** Рухливий.

**Загальна кількість тактів.** 40 тактів.

**Загальна кількість тактів всієї композиції.** 102 такти.

**Хронометраж** (тривалість постановки). 5 хвилин.

## РОЗДІЛ 2.

### ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

#### 2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

Назва частини	Зміст
Експозиція	За фортепіано сидить Сальєрі. Він пише черговий музичний твір, занурившись не в музику, а в формулу вирахування тонів.
Зав'язка	До оселі Сальєрі завітав Моцарт. Наблизившись до інструмента, він вмить підібрав потрібні акорди, і музика мов ожила, зазвучала зовсім по новому.
Розвиток дії	Терзаний заздрістю, Сальєрі вирішує знищити суперника. В цей же час Моцарта переслідує чорна людина, що, ніби тінь смерті, попереджує його про неминучу загибель. Сальєрі запрошує Моцарта випити та розважитись, той погоджується та презентує Сальєрі своє нове творіння «Реквієм». Сальєрі розуміє, що це шедевр, він більше не може терпіти цього нахабного, обдарованого самою природою Моцарта, і, коли той відволікся, підсипає в келих з вином отруту.
Кульмінація	Моцарт випиває вино та залишає Сальєрі, ідучи в обійми вічності.
Розв'язка	До Сальєрі приходить та сама чорна людина, але тепер вона уособлює похмурі думки композитора про


	те, що він – вбивця не може бути генієм, бо це речі не сумісні.
--	---


## 2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

Графічна фіксація постановки оформлюється у вигляді таблиці, з використанням загальноприйнятих умовних позначок та скорочень.

Спина дівчини -D- обличчя дівчини

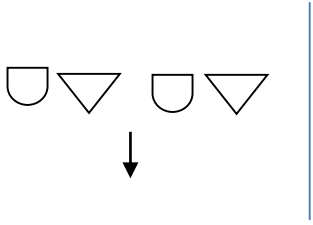
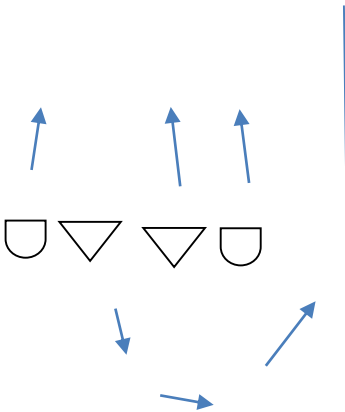
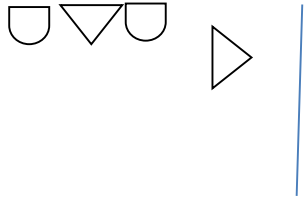
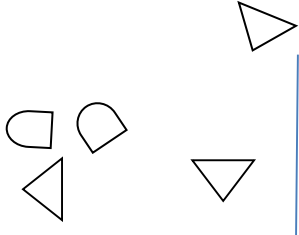
Спина хлопця  обличчя хлопця

Напрямок руху 


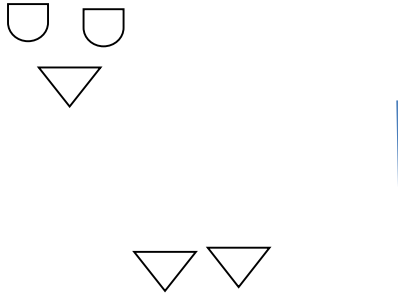
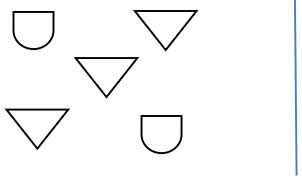
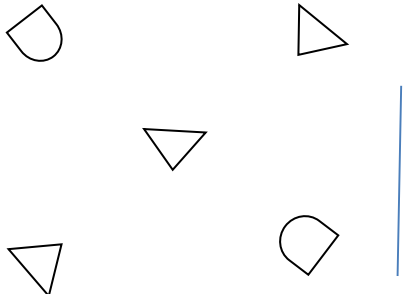
Рух по колу 

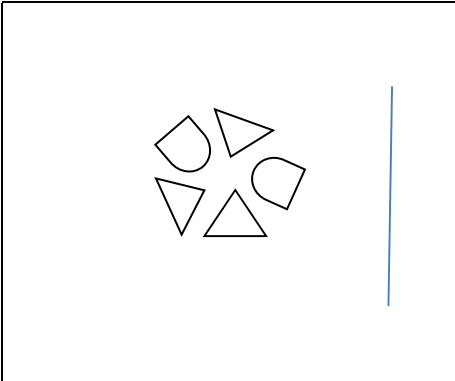
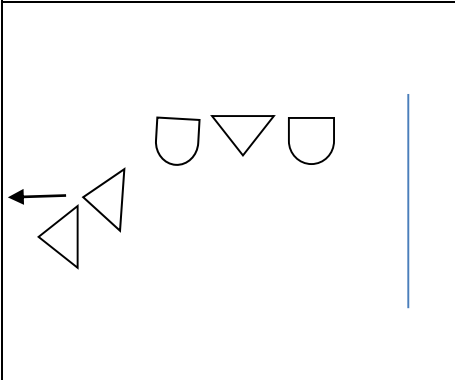
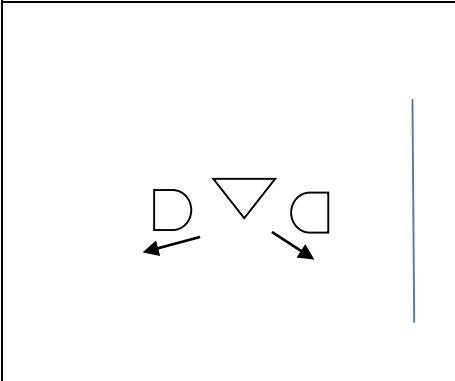
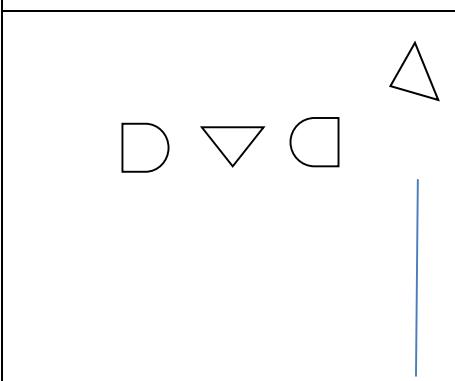
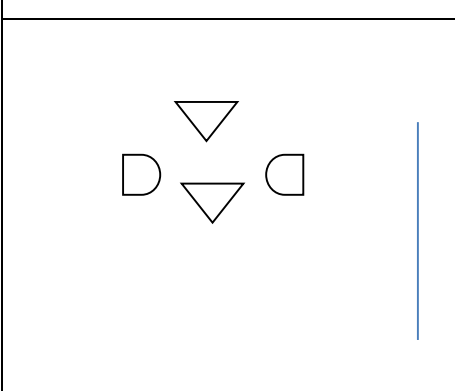
Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
<b>Експозиція</b>		1-8 т.	Композиція починається з точки. За інструментом сидить хлопець, що уособлює образ Сальєрі, виконує рухи, що імітують гру на фортепіано.
<b>Зав'язка</b>		9-12 т.	З лівої куліси виходять хлопець, що уособлює Моцарта, та дівчата, як заздрість, що приходить до Сальєрі разом з появою

## Розвиток дії

		Моцарта. Виконують комбінацію
	13-20 т.	Разом вони, просуваючись вперед, виконують комбінацію.
	21-27	Хлопець Моцарт рухається по авансцені в напрямку інструменту там виконує комбінації. Хлопець Сальєрі і дівчата просуваються спиною вперед в напрямку центру сцени. При цьому, дівчина, що ліворуч трохи відстає від пари Сальєрі з другою дівчиною.
	28-40	Рухаючись змінюють малюнок, виконують комбінації
	41-42	Хлопець Моцарт хоче приєднатися до Сальєрі, але той у супроводі заздрості

## Розвиток дії

		залишає сцену. З правої куліси виходить «чорна людина, рухається в напрямку Моцарта.
	43-54	Змінюючи напрямок руху, то наближаючись один до одного, то розходячись, Моцарт та «чорна людина» виконують комбінації.
	55-63	На сцену знову виходить Сальєрі в супроводі дівчат, в руках вони тримають келихи, рухаються в напрямку Моцарта і «чорної людини».
	64-69	Утворюють навколо Моцарта коло. Рухаючись по колу виконують комбінації.
	70-76	Сальєрі передає Моцарту келих з отруєним вином і танцюристи розходяться по різним кутам сцени.

<b>Кульмінація</b>		77-80	Виконуючи комбінацію, знову сходяться на центрі сцени. Осушують келихи.
		81-87	Моцарт у супроводі «чорної людини» залишає сцену. Сальєрі з дівчатами виконують комбінацію.
		88-93	Взаємодіючи з Сальєрі, дівчата тягнуть його в різних напрямках, уособлюючи душевні муки композитора. Виконують комбінації.
<b>Розв'язка</b>		94-99	Поки виконавці виконують комбінацію, на сцену знову виходить «чорна людина», рухається в напрямку танцюючих.
		100-102	Оточують Сальєрі, накривають його чорним плащем.



### 2.3. Сценографія

**Сценографія.** Оформлюючи сцену, для візуалізації хореографічної композиції, ми звернулись до такого напрямку в мистецтві, як мінімалізм. Мінімалізму характерні такі ознаки, як простота форм, монохромність, обмеження зміни матеріалів, що використовуються у процесі творчості. В нашому випадку - це багато вільного простору, мінімум декору, відсутність зайвих речей. Реквізит – музичні ноти, келихи, чорний плащ. Кожна річ на сцені виконує свою функцію і має певну символічність. Завіси спокійного базового кольору не відволікають глядача від дійства. Основне навантаження для створення певного настрою і необхідної атмосфери несе на собі освітлення.

**Світлова партитура** експозиції – біле розсіяне світло, яке не концентрується на конкретних предметах чи виконавцях, не створює напруги, а, навпаки, несе відчуття спокою та стабільності.

Зав'язка – постать Моцарта супроводжує промінь прожектора. Момент творчого натхнення Моцарта підкреслюється поступовим переходом освітлення від холодних відтінків до теплих жовто-гарячих кольорів, символізуючи ніби життя, яке з'явилося у музичному творі.

Розвиток дії. Заздрість, яка починає мучити Сальєрі, зображується червоним розсіяним світлом, коли ж напруга досягає піку, світло стає концентрованим і спрямовується на персонажів.

Поява «чорної людини» супроводжується легким задимленням та розсіяним синім світлом. Взаємодія «чорної людини» і Моцарта проводиться прожекторами.

Кульмінація – це самий напружений момент. Заздрість Сальєрі досягає апогею, він дає Моцарту келих з отруєним вином. Моцарт випиває його. Освітленням є розсіяне червоне світло, яке стає все концентрованішим і в критичний момент прожектори червоного кольору спрямовуються на персонажів.

Розв'язка. Душевні муки Сальєрі уособлюються в спалахах кольорів, які супроводжували всю хореографічну композицію до цього (червоний, жовтий, помаранчевий, синій). Далі, світло на мить згасає, і поступово відбувається нагнітання синього кольору. Остання музична фраза та хореографічна комбінація, супроводжується променем прожектору, спрямованого на Сальєрі.

**Ескізи костюмів.** Костюм Моцарта складається з оксамитового камзолу та бриджів бузкового кольору, які прикрашений мереживом та оздоблений сріблястою тасьмою. Білий візерунчастий жилет на гудзиках виконаний з жаккарду. Біла атласна сорочка. Мереживне жабо. Взуття – чорні танцювальні туфлі. Зачіскою слугує перука.

Костюм Сальєрі складається з тих самих елементів. Різницею є кольорова гамма. Камзол та бриджі з бежевої костюмної тканини, жилет ніжного рожевого кольору з жаккарду, сорочка атласна, білого кольору. Біле мереживне жабо. Взуття та зачіска ідентичні з костюмом Моцарта.

Жіночі костюми. Біла сукня з глибоким вирізом, рукав  $\frac{3}{4}$ , довжина спідниці – до коліна. Корсет червоного кольору з чорною шнурівкою. Імпровізована пишна спідниця з накрохмаленої марлі. Взуття – танцювальні туфлі на невисоких підборах, чорного кольору. Волосся зібране у вузол, зафіксоване сіткою. Зверху одягнена перука.

«Людина в чорному». Саме визначення підкреслює, що герой одягнений в чорний класичний костюм. Взуття - чорні танцювальні туфлі. Зачіска – вільна.

## ВИСНОВКИ

Дослідивши теоретичний матеріал з обраної тематики, ми дійшли висновку, що життєві цінності, які визначають сутність людини і спрямовують її вибір, у кожного свої, особисті. Але існують загальнолюдські цінності, такі як добро, милосердя, любов, справедливість, вони слугують міцним фундаментом людському суспільству та не дають хибним, оманливим ідеалам зруйнувати духовну красу людини. Та попре все, духовний світ творчої особистості, її мистецькі цінності нерідко вступають в конфлікт з цінностями життєвими. Яскравим прикладом такої конфліктності є особистість Антоніо Сальєрі, який увійшов в історію не тільки як видатний композитор і педагог, а ще, як людина, що отруїла геніального Моцарта. І, хоча, це вигадана історія і Сальєрі зовсім не причетний до смерті Моцарта, та ця легенда і досі надихає митців на створення нових мистецьких шедеврів. Ми також взяли її за основу, та створили власну хореографічну композицію, в якій засобами хореографічного мистецтва, розкрили конфлікт між життєвими та мистецькими цінностями.

Визначення теми та ідеї твору, його конфлікту, надало нам можливість глибоко поглянути на підібраний теоретичний матеріал та сформулювати надзавдання створеної композиції.

Найкращим поясненням для глядача сценічного втілення твору є лібрето, до написання якого ми підійшли творчо та відповідально, максимально передаючи сюжет хореографічної композиції.

Визначивши дійових осіб, ми надали їм детальну характеристику, описавши їх зовнішність, звички, характерні риси. Докладне вивчення портрету та особистісних якостей героя є дуже важливим етапом, оскільки надає можливість виконавцям краще відчувати відіграного ними персонажа.

Аналізуючи музичний матеріал ми визначили єдність музичної та хореографічної форми. З'ясували, що драматургія музичного та хореографічного творів, їх взаємовплив, сприяють найкращому рішенню образу, який розкривається через текст та малюнок танцю і гарантує успіх постановки. В нашому випадку, гармонійне поєднання класичної та рок музики спрямоване на розкриття основної ідеї.

Згідно законам драматургії, композицію було поділено на п'ять частин. Невеликі експозиція і зав'язка, передують бурхливому розвитку подій, трагічній кульмінації та філософській розв'язці. Кожній частині відповідають певні комбінації та малюнки танцю, які занесені в графічну таблицю.

Важливе значення має оформлення сцени, але ми в нашому випадку звернулись до мінімалізму, надавши основне навантаження освітленню.

Костюми героїв підібрані та виконані відповідно епохи Просвітництва, цьому було надано особливої уваги. Костюми дещо стилізовані та розроблені з урахуванням зручності для танцювання.

Оскільки основною метою нашого проекту було створення хореографічної композиції, в якій би відбилась зазначена тема, ми зробили постановку, чим завершили останній етап кваліфікаційного проекту.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ладвинська А.А. Сімдесят відомих композиторів. Доля та творчість. Донецьк: БАО, 2006. 416с.
2. Колногузенко Б. М Види мистецтва та хореографії. Х.: ХДАК, 2009. 140 с.
3. Колногузенко Б. М. Мистецтво балетмейстера. Х.: ХДАК, 2007. 85 с.
4. Миропольська Н.Є. Художня культура. 11 клас. Київ: Освіта, 2012. 176с.
5. Музичний світ Моцарта: шляхи осягнення. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Харків: ХДАК, 2006. 133с.
6. Пастернакова М. Душа і танок. Назустріч. Львів, 1935.
7. Плахотнюк, О. А. Сучасний джаз-танець як феномен художньої культури. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Івано-Франківськ., 2016.
8. Погребняк М.М. Танець «модерн» ХХ ст.: витoki, стильова типологія, панорама історичної ходи, еволюція. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. 312 с.
9. Терешенко Н.В. Історія та методика бального танцю: навч.-метод. посібн. для студентів напрямку підготовки (спеціальності)«Хореографія» вищих навчальних закладів. Херсон: МПП «Издательство «ІТ, 2015. 220с.
10. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореографія як феномен художньої культури. Історія та художня практика хореографічної культури. К., 2013.
11. Шариков Д. Мистецтвознавча наука хореографія як феномен художньої культури. Філософія балету та онтологія танцю. К., 2013.
12. Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії. Напрями. Стилi. Види. К., 2008.
13. Антоніо Сальєрі – біографія, факти фото. URL: <https://interesnyefakty.org/antonio-saleri/>

14. Біографія Моцарта. URL:  
[https://muzabetka.com.ua/biograf\\_mozart.html](https://muzabetka.com.ua/biograf_mozart.html)
15. Вольфганг Моцарт біографія, факти з життя. URL:  
<https://calendate.com.ua/person/398>
16. Вольфганг Амадей Моцарт: краткая биография. URL:  
<https://www.salzburg.info/ru/salzburg/mozart/wolfgang-amadeus-mozart>.
17. Геніальний реформатор музики – Вольфганг Амадей Моцарт. URL:  
<http://4uth.gov.ua/genialnyj-reformator-muzyky-volfgang-amadej-mocart/>
18. Життєві цінності, що це. URL: <https://hayat.com.ua/?p=13606>©  
<https://hayat.com.ua/>
19. Загальнолюдські цінності – Українська педагогіка. URL:  
<http://ukped.com/rozrobky-urokiv/pochatkova-shkola/6579-zahalnoliudski-tsinnosti-urok-26.html#:~:text>
20. Загальнолюдські цінності: що обираєте ви? URL:  
<http://rgg.rv.ua/menu-gimnasium/menu-proektu/menu-proekt-8>
21. Коротка біографія Моцарта – цікаве про творчість. URL:  
<https://mykniga.com.ua/biograph/korotka-biografiya-mocarta-cikave-pro-tvorchist-kompozitora-volfgangamadeya-mocarta-dlya-ditej.html>
22. Непорочна Олена. Загальнолюдські та культурно-національні цінності як основа формування духовних потреб особистості. Науково методична робота. URL:  
<https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/102-innovatsiyni-osvitni-tekhnohohiyi-v-ukrayini-teoriya-ta-praktyka/637-zagalnoliudski-ta-kulturno-natsionalni-tsinnosti-yak-osnova-formuvannya-dukhovnikh-potreb-osobistosti>
23. Оговорений Сальєрі: історія однієї сенсації. URL:  
<https://story.ru/istorii-znamenitostej/istoriya-tsivilizatsii/oklevetannyu-saleri-istoriya-odnoy-sensatsii/>
24. Філософія танца Мориса Бежара. URL:

<http://www.dsnews.ua/politics/>

## ДОДАТКИ

### Додаток А

Комбінація 1. III arabesque.

Вихідне положення: V позиція ніг, ераulement croisi, права нога попереду.

На раз і два і - руки піднімаються в I позицію, голова нахиляється до лівого плеча, погляд спрямовується в долоні.

На три і чотири і - права рука розкривається в II позицію, ліва залишається в I позиції, ліва нога витягується назад на носок; кисті рук повертаються долонями вниз, руки пом'якшені в ліктях, погляд спрямовується вперед, впродовж витягнутої лівої руки.

На раз і два і другого такту - поза фіксується.

На три і чотири і - руки опускаються в підготовче положення, нога повертається в V позицію.

В arabesque корпус підтягнутий, плечі зберігаючи рівність, розкриті і опущені. Руки знаходяться на одному рівні: рука відкрита на II позицію, продовжує лінію плеча, рука направлена вперед, витримує пряму лінію.

Комбінація 2. Tempslie вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг, ераulement croise, права нога попереду, голова повернута праворуч.

Перший такт.

На раз і – demiplié в V позиції.

На два і - права нога виводиться вперед, носком в підлогу, руки піднімаються в I позицію; голова злегка нахиляється до лівого плеча, погляд на кисті рук.

На три і - перейти вперед на праву ногу, переносючи на неї вагу тіла

в позу croisee назад; руки розкриваються: права у II позицію, ліва у III позицію; голова повертається праворуч.

На чотири і - ліва нога закривається в V позицію, зберігаючи положення пози croisee.

На раз і другого такту – demi plie в V позиції з поворотом корпусу enface; ліва рука з III позиції опускається в I позицію, права залишається у II позиції; голова, супроводжуючи рух лівої руки, набуває положення enface, погляд - в долоню лівої руки.

На два і -права нога, ковзким рухом витягується вбік, носком в підлогу, ліва рука розкривається на II позицію, голова повертається ліворуч.

На три і - перехід на праву ногу, ліва нога витягується носком в підлогу, положення рук і поворот голови зберігається.

На чотири і - ліва нога закривається в V позицію вперед enroulement croise, руки опускаються в підготовче положення, голова повертається ліворуч.

В подальшому ця комбінація повторюється, з лівої ноги вперед.

Комбінація 3. Pas-de-bourreeendehors.

Вихідне положення: V позиція ніг, права нога попереду, обличчям до станка.

На затакт – demi plie на правій нозі, ліва surlecou-de-pied позаду.

На раз і - стати на високі півпальці лівої ноги, праву ногу підняти на умовне cou-de-pied.

На два і - переступити на високі півпальці правої ноги приблизно на половину відстані II позиції, ліва нога піднімається на умовне cou-de-pied.

На раз і другого такту - зійти на ліву ногу на demi plie, праву ногу підняти на cou-de-pied позаду.

На два і - пауза.

Комбінація 4. Pas glissade.



Це стрибок з двох ніг на дві. Може виконуватись як самостійний, так і допоміжний рух, що передує маленьким і великим стрибкам.

Glissade відноситься до партерних стрибків без відриву від підлоги, вбік виконується в сторону ноги, що знаходиться позаду або попереду з переміною і без переміни ніг.

Комбінація 5. Pasbalance.

Розгойдує рух; розвиває свободу координації усього тіла.

Вихідне положення: V позиція ніг, enface, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

Затакт 3/8 – demi plie у V позиції, ліва нога відкривається у бік II позиції, права витягується; руки відкриваються у II позицію, голова повертається ліворуч.

На раз - ліва нога переходить в demi plie, права підводиться в положення sou-de-pied позаду; корпус злегка нахиляється ліворуч, права рука закривається в I позицію, ліва зберігає II позицію, голова - в повороті ліворуч.

На два - права нога підмінює ліву у V позиції на високих півпальцях, ліва приймає положення умовного sou-de-pied, корпус, руки, голова зберігають попереднє положення.

На три – demi plie на лівій нозі, права одразу через sou-de-pied позаду відкривається вбік, ліва нога витягується; права рука відкривається в II позицію, голова повертається праворуч.

На наступний такт рух виконується з правої ноги.

Комбінація 6. Pas assemble

Вихідне положення: V позиція ніг, права нога позаду, enface руки в підготовчому положенні, голова в повороті ліворуч. 1 -2-й такти: сім pas assemble з переведенням ноги з V позиції позаду в V позицію попереду почергово правою і лівою ногою на 1/4 кожне; голова повертається вбік працюючої ноги; одне tempslevepo V позиції (1/4);

3-4-й такти: сім pas assemble з переведенням ноги з V позиції позаду

в V позицію попереду почергово правою і лівою ногою на 1/4 кожне; голова повертається від працюючої ноги; одне temps leve по V позиції

Комбінація 7. Поза attitude effacee.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement efface, права нога позаду, руки в підготовчому положенні; поворот голови праворуч.

Перший такт:

На раз і два і - працююча (права) нога через sou-de-pied, переводиться до положення під коліном, руки піднімаються в I позицію; голова нахиляється до лівого плеча, погляд спрямовується на долоні.

На три і чотири і - працююча нога в коліні енергійним рухом відводиться назад на максимальну висоту таким чином, щоб стегно працюючої ноги знаходилось за працюючим плечем у ледь зігнутому положенні; корпус підтягнутий і спрямований вперед, плечі рівні. Права рука піднімається у III позицію, ліва - відкривається у II позиції; поворот голови праворуч і ледь піднімається.

Другий такт: На раз і два і - поза attitude efface зберігається. На три і - права рука відкривається в II позицію, права нога витягується в коліні; голова повертається у профіль.

На чотири і - руки одночасно з ногою опускаються у вихідне положення.

Комбінація 8. Підготовка до pirouette en dehors з IV позиції.

Вихідне положення: V позиція ніг, epaulement croise, права нога попереду.

Затакт 2/8 – demi plie у V позиції, руки в підготовчому положенні.

Перший такт:

На раз - одночасно з поворотом корпусу у 2 точку класу, releve на високі півпальці лівої ноги; права нога умовне sou-de-pied; руки в I позицію.

На і - положення зберігається.

На два - ліва нога опускається в demi plie, права назад в IV позицію;

ліва рука у II позицію, права в I позицію, кисті рук набувають положення III arabesque.

На і – demi plie по IV позиції.

Другий такт:

На раз - відштовхнувшись п'ятками від підлоги, права нога приймає положення умовного sou-de-pied; руки в I позицію.

На і - положення зберігається.

На два - опустити праву ногу в demi plie у V позицію позаду epaulement croise; руки в занижену II позицію.

На і - вихідне положення.

Комбінація 9. Assemble в позу croisee вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг epaulement croise, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

На раз – demi plie, руки підвищують підготовче положення.

На і - стрибок pas assemble з просуванням вперед, права рука відкривається на II позицію, ліва зберігає I, голова повертається праворуч.

На два і - assemble завершується в demi plie у V позиції.

На три і - коліна витягуються, руки зберігають положення пози croisee.

На чотири і - руки закриваються в підготовче положення.

Assemble в позу croisee назад і assemble в пози effacee, ecartce вперед і назад виконують за тими самими правилами, з урахуванням особливостей кожної пози

В assemble в позах руки завчасно приймають на вступний такт положення маленької пози, надалі позу приймають в момент стрибка.

Комбінація 10. Pasdebasque.

Цей рух - стилізація елементу національного танцю народності басків. Це один з стрибків, що виховує координацію і танцювальність. Має ковзкий, стелючий характер виконання і тому виключає високий стрибок.

Pas de basque вперед.

Вихідне положення: V позиція ніг, ераulement croise, права нога попереду, руки в підготовчому положенні.

Затакт 3/8: на першу 1/8 – demi plie; на другу 1/8 -права нога витягується на носок вперед, руки піднімаються в I позицію, голова нахилена до лівого плеча, погляд в долоні; на третю 1/8 - права нога ковзить носком описуючи по підлозі півколо на II позицію, ліва, зберігаючи demi plie повертається enface і в короткому стрибку витягує коліно, підйом і півпальці. Руки на II позиції.

На раз - з поворотом корпусу і ніг в 2 точку плану класу, ноги з'єднуються в demi plie I позиції, в точці витягнутого носка правої ноги; руки закриваються в підготовче положення, голова опускається і повертається праворуч, погляд за кистю лівої руки.

На і -ліва нога витягується ковзким рухом в напрямку 2 точки плану класу, права - зберігає demiplie, руки в I позиції.

На два - ліва нога, ковзить носком по підлозі, продовжує рух і переходить в demi plie, права - витягується позаду на носок; підтягнутий корпус подається вперед.

На і - ліва нога виштовхується ввєрх, а права одразу підтягується до неї в V позицію у повітрі.

На три і - з легким просуванням вперед, ноги плавно, стримано опускаються в demi plie у V позицію, руки зберігають I позицію.

На раз і - другого такту, ноги витягуються, руки відкриваються на II позицію і опускаються в підготовче положення, голова в повороті вліво;

На два і три і - положення зберігається.

Комбінація 11. Sissonne fermee.

Закритий стрибок, з двох ніг на дві, виконується з просуванням вбік, з переміною і без переміни ніг.

Вихідне положення: V позиція ніг, enface, права нога попереду.

На раз –demi plie.

На *і* - ноги сильно виштовхуються від підлоги, розкриваються на *ІІ* позицію на  $45^\circ$  в стрибку вгору з просуванням вправо у напрямку точки *З* плану класу.

На два *і* - стрибок завершується в точці витягнутого носка правої ноги, закриваючись одночасно в *V* позицію, права нога попереду;

На три *і* чотири *і* -ноги витягуються.

*Sissonne ferrnee* виконується з просуванням в сторону ноги, що знаходиться позаду. Потім *sissonne ferrnee* виконують в одному напрямку підряд з переміною ніг під час стрибка: поворот голови змінюється в сторону ноги, що закривається в кінці стрибка вперед. Спочатку *sissonne ferrnee* виконується з руками в підготовчому положенні, потім руки супроводжують рух: На раз - підвищують підготовче положення;

На *і* -розкриваються в напрямку *ІІ* позиції; На два - закриваються в підготовче положення. На початку стрибка активна роль належить нозі, яка направляє політ. В кінці стрибка активна роль належить нозі, яка завершує рух.

**Додаток Б**

**Додаток В**

## Додаток Г

